

naam **Henriëtte Rozendaal**
leeftijd **32**
man **Walter Rozendaal (32)**
kinderen **Ilse (3) en Anniek (2)**
woonplaats **Hemrik**
bedrijf **melkveebedrijf met ruimte
voor 120 koeien, 85 ha land in gebruik**
carrière **specialist kalveropfok
Alpuro Breeding in Denemarken
(2014-2016), docent veehouderij
MBO Barneveld (2016-2022),
kennismakelaar/freelancer
in kalversector (2022-nu)**

*Henriëtte zet zich zowel
op als buiten het bedrijf
in voor kalveren*

Van Veluwse piekbelaster naar melkveehoudster in Friesland

In maart vorig jaar ruilden Henriëtte Rozendaal en haar man Walter hun vleeskalverenbedrijf op de Veluwe in voor een melkveebedrijf in Friesland. Maar Henriëtte keert daarmee de kalversector niet de rug toe. Ze zet zich als kersverse melkveehoudster juist in om de zuivelsector en de kalverhouderij meer met elkaar te verbinden.

TEKST GRIETJE DE VRIES

Een bezoek aan Henriëtte Rozendaal kan nog nét voor de komst van haar derde kindje. Sinds maart vorig jaar zijn zij en haar man Walter Rozendaal te vinden op een melkveebedrijf in het Friese Hemrik. Voor de verhuizing hadden ze een kalverbedrijf met 700 vleeskalveren in Speuld op de Veluwe.

‘We voelen ons hier al helemaal thuis, maar het was wel een pittig jaar’, zo blikt Henriëtte terug vanaf haar koprompboerderij. Ze is samen met Walter in maatschap op het melkveebedrijf, waar ze samen aan het roer staan en de taken verdelen. ‘Momenteel voer ik de kalveren en insemineer ik de koeien. Op termijn wil ik wel meer kunnen, zodat we elkaar kunnen vervangen als dat nodig is. Maar Walter blijft buiten eindverantwoordelijk, ik ben dat binnen.’

Daarnaast is Henriëtte graag buiten de deur aan het werk. Ze organiseert als zzp'er cursussen en themabijeenkomsten voor de kalverhouderij. ‘Walter komt het bedrijf niet veel af, maar elke keer dat ik een klus buiten de deur heb, kom ik laaiend enthousiast en vol energie thuis. Uiteraard is het puzzelen met de zorg voor gezin en bedrijf, maar van af en toe iets buiten de deur word ik wel blij. De toekomst zal leren hoe ik dat in balans kan brengen. Mijn gezin staat altijd voorop.’

Samen in de vleeskalveren

Aan de beslissing om te verhuizen en over te stappen op melkvee is een intensief proces voorafgegaan. Noch Henriëtte noch Walter is afkomstig van een veehouderijbedrijf, maar allebei kozen ze wel voor de opleiding veehouderij in Dronten. Uiteindelijk bracht hen dat samen op een kalverbedrijf in Speuld in maart 2019. ‘We wisten dat we samen een veehouderijbedrijf wilden, en om te beginnen is de kalversector heel toegankelijk. Je kunt werken met vaste contracten voor kalveren en voer en hebt daardoor zekerheid bij de bank. Daarnaast voerden we daarvoor bij verschillende kalverstallen. We vonden het werk erg mooi. Elke ronde zet je weer een koppel kalveren op dat je in goede gezondheid mag begeleiden naar goede resultaten’, verklaart ze.

‘Toen we begonnen, hadden we ruimte voor 700 kalveren, wat vergelijkbaar is met een halve fte in werk en inkomen. Voor toen was dat oké. Ik werkte fulltime als docent op MBO Barneveld en Walter was fulltime voeradviseur bij Agruniek Rijnvallei voor vleesvee en later ook melkvee. In de ochtend- en avonduren deden we het werk op het bedrijf. Maar op termijn wilden we van het bedrijf kunnen leven.’

Top van piekbelasters

Om het inkomen van het bedrijf te vergroten verkenden Henriëtte en Walter verschillende mogelijkheden: uitbreiding in aantal dieren, een boerderijwinkel, of misschien een camping. Maar zover kwam het niet. ‘Nog maar een paar maanden nadat we het kalverbedrijf kochten, zette de Raad van State een streep door de PAS en begon de hele stikstofcrisis. Walter keek toen met een collega naar de uitslag van het Aerijs-rekenprogramma van ons bedrijf’, vervolgt Henriëtte. In dat rekenprogramma wordt berekend wat de impact van de stikstofdepositie van het bedrijf is op de natuurgebieden in de buurt. ‘Ons bedrijf lag acht meter van een Natura 2000-gebied. We hadden een prachtig uitzicht, maar het zette ons bedrijf direct in de top van piekbelasters.’

‘Onze toekomst lag niet meer in Speuld, we moesten vooruitkijken’

Die ontdekking zette een nieuw proces in gang. ‘We beseften vrij snel: koop ons maar op, want volgens de overheid vormt ons bedrijf een probleem. Dus besloten we politici uit te nodigen om de situatie uit te leggen en hopelijk een oplossing te vinden’, vertelt Henriëtte, terwijl ze opstaat om een collage van krantenknipsels erbij te pakken. ‘Hier heb je een foto van ons met stikstofminister Van der Wal en hier staan we met Laura Bromet van GroenLinks die ons bedrijf bezoekt. Verder mochten we meepraten aan tafel met landbouwminister Staghouwer over oplossingen. De pers heeft ons toen echt wel opgezocht’, blikt ze terug met een glimlach waar pijn achter schuilt te gaan. Veel effect hadden de openhartige gesprekken namelijk niet, zo geeft ze aan.

‘In de politiek werden nog altijd dezelfde opinies verkondigd die totaal geen duidelijkheid boden en die duidelijkheid is er nog steeds niet. In gesprekken met de gemeente en provincie bleek ook steeds dat niets mogelijk was voor ons om het bedrijf voort te zetten. Terwijl de provincie zelfs aangaf dat we na een aantal jaar op die plek onteigend zouden worden. Op een gegeven moment werd dat gewoon te veel, het had al onze energie opgeslokt.’

Aan de gesprekken hield het stel uiteindelijk weinig over, behalve het besef dat ze zo niet verder kwamen. ‘Samen hebben we gesprekken gehad met een agrarisch coach, die ons hielp de stip op de horizon te houden. In die tijd werd voor ons duidelijk: we moeten voor onszelf beslissingen maken. En onze toekomst lag niet meer bij het bedrijf in Speuld, we moesten vooruitkijken.’

‘Emigreren’ naar Friesland

Dankzij een verandering in het bestemmingsplan werd het mogelijk om het bedrijf te verkopen als vijf woonlocaties. ‘We hadden geluk dat dat wel mogelijk was, want het bedrag waar de provincie ons in eerste instantie mee wilde uitkopen was echt een lachertje. Daarmee hadden we nergens opnieuw kunnen beginnen’, aldus Henriëtte. Als nieuwe start zochten ze eerst naar vleeskalverenbedrijven, maar al snel besloten ze ook melkveebedrijven in de zoektocht mee te nemen. ‘In Speuld hadden we een kudde verbeterd roodbontdieren, waar Walter met veel plezier mee fokte. Daarnaast kwam hij in zijn werk ook meer in aanraking met melkvee en de uitdaging sprak ons wel aan.’

Uiteindelijk kwam het bedrijf van een voormalig topfokker in Hemrik te koop, wat mede dankzij grond van een stoppende buurman voldeed aan de eisen die de twee hadden gesteld. Het stel heeft nu 85 hectare in gebruik, waarvan bijna de helft in eigendom. Twee melkrobots melken de 120 koeien. ‘De koeien hebben we gekocht van twee andere bedrijven, vooral roodbonte holsteins en een aantal kruisingen. Heel andere dieren dan de boer voor ons had’, lacht Henriëtte. ‘Walter heeft een voorkeur voor roodbont vee. Onze stijl van boeren is vooral kostprijsge-

‘Zonder strijd
geen overwinning,
**maar we willen nu graag
zonder gedoe boeren’**

richt, we willen vee dat goed voor zichzelf kan zorgen.’ De overgang van vleeskalveren naar melkvee is een flinke uitdaging. ‘Er komt veel op je af als melkveehouder, je moet veel ballen in de lucht houden. Dat wilden we graag, maar het is toch ook even wennen en leren.’

Tijd voor rustig vaarwater

Het valt Henriëtte op dat ze veel meer administratie moeten bijhouden dan ze vooraf hadden ingeschat. En dat het om veel grotere bedragen gaat dan bij kalveren. De bijschrijving van het melkgeld bijvoorbeeld, of de factuur van het voer. ‘Het is echt niet vanzelf gegaan, dit eerste jaar. Je loopt toch tegen dingen aan op het nieuwe bedrijf, zoals achterstallig onderhoud van de stal. En helaas heeft blauwtong ook flink huisgehouden bij ons.’

Op het moment hebben ze 95 koeien, in plaats van de 120 waar ze mee begonnen. ‘Ondanks de tegenslag voel ik me geleid naar dit bedrijf, dat dit de plek is waar we terecht moesten komen. Het christelijk geloof is voor mij belangrijk, in mijn overtuiging wordt alles bestuurd.’

Op de vraag wat Walter en Henriëtte op hun nieuwe plek willen bereiken, is het antwoord heel herkenbaar na een intensief jaar. ‘Zonder strijd geen overwinning is ons motto geweest, en nog steeds, maar we willen ook wel eens in rustig vaarwater terechtkomen. We hebben de afgelopen jaren al tegen de stroom in gepeddeld, dus een tijdje zonder gedoe boeren zou heel fijn zijn.’

Kennismakelaar voor kalveren

Daarbij komt de aanstaande geboorte van hun derde kindje en het feit dat Henriëtte drie jaar geleden haar baan als docent verruilde voor een zelfstandige functie als kennismakelaar voor de vleeskalversector. ‘Op de agrarische school in Barneveld, waar ik uiteindelijk zeven jaar werkte, werd het me steeds duidelijker dat er maar weinig bijscholing en kennis is over de kalverhouderij. Ik heb toen een cursus opgezet voor studenten waar ook van buitenaf interesse voor kwam.’

Uiteindelijk bleken de mogelijkheden voor Henriëtte beperkt om bij de school met al haar ideeën over kalverkennisoverdracht iets te doen. ‘Iemand adviseerde me om de rol van kennismakelaar voor de kalversector op te pakken en als zelfstandige cursussen en workshops te geven voor opdrachtgevers als LTO en Colland, maar ook voor de periferie en brancheorganisaties.’

De functie van kennismakelaar sloeg aan in de kalversector. Dat maakt dat Henriëtte wat betreft scholing en ontwikkeling een spin in het web is geworden. ‘Het is daarnaast handig dat het flexibel werk is: makkelijker te combineren met het gezin en het bedrijf.’

Ze is ook betrokken bij de redactie van het vakblad ‘de Kalverhouder’, waar ze onder andere medeverantwoordelijk is voor de tweejaarlijkse uitgave van ‘Ons kalf’. Het doel van het magazine is om aandacht te vragen voor de gezamenlijke zorg van melkveehouders en kalverhouders voor het jonge kalf. ‘Dat blad is echt mijn ding. Ik vind kennisoverdracht tussen melkveesector en de kalversector heel belangrijk, want we kunnen veel van elkaar leren’, vertelt Henriëtte gepassioneerd. Haar missie is helder: ‘De zuivelsector en de kalverhouderij zijn niet goed op elkaar afgestemd, maar we moeten juist samen aan de bak. Zeker als er, zoals in Duitsland, regelgeving komt waardoor kalveren 28 dagen bij de melkveehouder moeten blijven. Hopelijk kan ik daar wat in betekenen.’ |